

Emberközpontú fotográfiák

Interjú Palágyi Barbara fotográfussal, építésszel

Magyarországon néhány éve folyamatban van a különböző állami egyetemek átalakítása alapítványi fenntartású intézményekké. Tavaly került volna sor a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetemre (SZFE) is, de mivel az egyetem szenátusa nem kapott pontos információkat a szeptemberben esedékes átalakításról, a hallgatók már a nyár folyamán kisebb tüntetéseket szerveztek. Ennek ellenére az Országgyűlésben megszavazták azt a jogszabályt, ami a hallgatók és az oktatók szerint is sértette volna az egyetem autonómiáját. Mivel az érintett minisztériumból senki nem volt hajlandó tárgyalni az egyetem vezetésével, a hallgatók szeptember 1-én piros-fehér kordonszalaggal körbekerítették az egyetem Vas utcai épületét, és elfoglalták azt. Ettől kezdve napi 24 órában odabent tartózkodtak,

és őrség vigyázott a bejáratnál, hogy illetéktelen személyek – beleértve az újonnan kinevezett vezetőség tagjait – ne léphessenek be oda. Közben a szenátus tagjai lemondtak tisztségükről, neves tanárok felmondtak, a megmaradt dolgozók pedig sztrájkba léptek. Bár az új vezetés minden lehetséges módon igyekezett gátolni az ellenállást, az egyetem polgárai nagyon kreatív módon tartották fenn a blokádot: rengeteg eseményt szerveztek, ezekbe bevonták az őket támogató civileket is. A leglátványosabb akciójuk az október 23-án tartott felvonulás volt a Műegyetem rakparttól a Vas utcáig, tízezrek részvételével. Az ellenállásuk ezután sem csökkent, viszont november 11-én kénytelenek voltak felfüggeszteni a 71 napja tartó blokádjukat a szigorított járványügyi intézkedések miatt. Innen már szabad útja volt a hatalomnak, hogy a szimbolikussá vált, ám mára kiürített Vas utcai épületet bezárja, az egyetemet pedig egy másik épületbe költöztesse. Az ellenállás azóta is folytatódik, további neves tanárok mondtak fel, és számos hallgató passzíváltatta a félét.

Palágyi Barbara

Palágyi Barbarának ez év március 10-én SZFE – Szolidaritók Fotografikus Eseményképei címmel nyílt fotókiállítása Budapesten. A tárlaton olyan portrék szerepelnek, amiket a hallgatók blokádját támogató civilekről készített. Beszélgetőtársam a Pécsi Tudományegyetemen 2018-ban szerzett mesterdiplomát építész szakon. Közben külföldi tapasztalatokra is szert tett Írországból és Barcelonából. Jelenleg egy tervezőirodában dolgozik. Tanulmányainak és kedvtelésének, a fotózásnak az összekapcsolódásáról, illetve a tárlat témájáról is kérdeztem.

– Szerencsére az építészet alapjainak elsajátításakor olyan látásmódot és tudást szereztem, amit most a fotográfiában az előnyömmre fordíthatok, de a kiállításomat és annak pla-

(folytatás a következő oldalon)

Emberközpontú fotográfia

(folytatás az előző oldalról)

➤ kátját is magam terveztem. A diplomamunkám egy fotómúzeum és -műterem épület-együttesének a tervezése volt.

– Fotózni mikor kezdted?

– A fotográfia már gimnáziumban nagyon érdekelt, akkor kaptam az első kis gépemet. Az egyetemen megpróbáltam a műfajt összekapcsolni az építészettel. Tavaly elvégeztem egy OKJ-s (Országos Képzési Jegyzék) művészeti és médiafotográfus tanfolyamot, így már hivatalosan is szakmabeli lettem. Azóta szabadúszóként tevékenykedem. Főleg az emberközpontú témák érdekelnek, a riport és a dokumentarista műfajok állnak hozzám közel. Az emberek, a különböző szokások és kultúrák dokumentálása, a jelen pillanatainak és

Balogh Gábor a Vas utcai épület előtt. Informatikus, 69 éves, a Corvinuson volt egyetemi adjunktus 2000 táján, amikor elkezdődött a bolognai rendszer bevezetése és az állami finanszírozások csökkentése, ami végső soron az oktatás színvonalának zuhanásához vezetett. Azóta az egyetemi autonómiáért való minden küzdelemben részt vesz „vasököllel”, alabárdal

eseményeinek átélése és megörökítése meghatározók számomra.

– Mikor mentél először az SZFE Vas utcai épületéhez? Emlékszel, miről készült az első fotód?

– Sajnos az egyetemfoglalás estéjén nem tudtam odamenni, ezt azóta is bánom, ám rögtön másnapra szerveztek egy „szolidaritó” irodalmi felolvasást, ott már dokumentáltam a történeteket sok más fotóssal együtt. Majd rá két napra az Oltalom Karitatív Egyesület szervezett egy többezres tüntetést szintén a Vas utcában, előtte meglepetésként egy rövid, megindító performance-ként a Független Zeneakadémisták énekeltek a blokád fenntartóinak.

– Te milyen eseményeken vettél részt?

– Az egyetemfoglalás és az élőláncos tüntetés kivételével mindegyiken részt vettem mint dokumentáló fotográfus. Kezdetben pontosan nem is tudtam, hogy miért történik ez az egész, mi változott meg az SZFE-n, de nagyon tetszett az előre megtervezett, performance jellegű demonstrációk sorozata a város, majd később az ország különböző pontjain. A szervezésben részt vettek színművészetisek, szolidarizáló civil szervezetek és más egyetemek is. Ilyen esemény volt például a 24 órás biciklis chartaeljuttatás a Parlamenthez (a Magna Charta Universitatum az egyetemisták nyílt levele, melyben a diákok lefektették azokat az alapelveket, amelyek szerint hajlandók tárgyalni az iskola fenntartójával), a fáklyás váltófutás, a szolidaritó koncertezés, az '56-os megemlékezés, az óriásbábos karneváli felvonulás, az irodalmi felolvasások, a nyílt nap stb.

– Honnan jött az ötlet, hogy a hallgatókat támogató civilekről készíts portrét?

– Az eseményekről készült hatalmas anyag válogatása során rájöttem, hogy ez az ügy sokkal fontosabb egy „egyszerű” dokumentációnál. Így jutottam el oda, hogy egy portrészorozattal tegyem még személyesebbé a dolgot. A hallgatók mellett a civil támogatók is hasonlóan fontos résztvevői voltak az ellenállásnak. A helyszínre vitt adományok, az anyagi és lelki támogatás nélkül nem tudták volna a blokádot 71 napig fenntartani. A civilek megjelentek az eseményeken, használták a Free SZFE jelképeit (piros-fehér szalag, sárga maszk stb.), ezzel hozzájárultak a küzdelem sikeréhez. Portrészorozatommal a civilek

B. Nagy Anikó
a Vas utcai
egyetemi épület
előtt. Művészet-
történet-
muzeológus,
67 éves,
a Képzőművészeti
Egyetemen
látványtervezést
is oktat, volt
diákjai közül sokan
a mesterfokú
tanulmányaikat
az SZFE-n
folytatták

elszántságát, kitartását, találékonyságát, segítőkészségét és a diákok melletti áldozatos kiállásukat mutatom be.

– *Hogyan vetted fel velük a kapcsolatot?*

– Szinte mindenkivel Facebookon keresztül kerültem kapcsolatba, néhányukkal a Vas utcában találkoztam, miközben őrködtek. A támogatók nagy részét a Free SZFE védnökök csoportban találtam, illetve mások ajánlásával elindult egy folyamat, amiben egyre többen vállalták a portréalany szerepét.

– *Voltak-e, akik nemet mondtak a felkérésre? Ha igen, mivel indokolták?*

– Természetesen nem mindenkit tudtam elérni. Megértettem, hogy sokan a vírusra vagy a munkájukra hivatkozva nem lehettek részei a sorozatnak, akármennyire is szerették volna. Páran ürügyként hozták fel, hogy nem tartják magukat fotogénnek vagy elég meghatározó személynek a támogatásban. Ilyenkor már nem voltam annyira könnyen lerázható, de a karácsonyi bevásárlás sem lehetett kifogás, ezeket a portrékat januárban készítettük el. Az elsők között kértem fel Miquéu

(folytatás a következő oldalon)

Békési Zoltán
az Országháznál.
Közös képviselő,
zenész, a slam
poetry művelője,
45 éves.
Színházkedvelő,
több slammerrel
együtt az élőlancos
eseményről
forgattak
egy videót a
Parlamentnél,
őrködött a Vas
utcai épület
teraszán

Emberközpontú fotográfiaiák

(folytatás az előző oldalról)

➤ Montanarót, ám visszautasított, mivel Franciaországban él. Aztán három hónap múlva jött tőle egy üzenet, hogy két napon belül érkezik Budapestre, és szeretné, ha megcsinálnánk a képet. Ezt nagyon meghatónak találtam.

– Milyen koncepció mentén dolgoztál?

– A sorozattal a Free SZFE mozgalom érzelmi oldalát igyekeztem megmutatni a civil támogatók felől nézve. Hetvenegy környezeti portré és/vagy csoportkép készült, ezzel is utalva az egyetemfoglalás időtartamára. Külön-külön minden fotóalanyjal egyeztetve, közösen kidolgozott koncepció mentén készültek el a képek, s ezek azt is ábrázolják, hogy a támogatók miként vettek részt a szolidaritásban. A helyszín mindenkinél valamilyen módon kapcsolódott az adott személyhez és az SZFE-hez. A sorozat ezáltal arra is felhívja a figyelmet, hogy a város, az ország több helyszínét is érintette az ügy, ami túlmutat az egyetemi autonómia kivívásán.

– Megkérhetlek, hogy válassz ki egy fotót, és mesélj róla bővebben?

– Nehéz választani, mindegyik képnek megvan a saját története. Ezért ha megkérdezik, hogy melyik a kedvenc képem, azt mondom, hogy nincs olyan. Inkább maga a fényképezés folyamata volt izgalmas. Egyszer például ellopták a fotós táskám, pár alkalommal az út közepén fényképeztem, nagyobb kocsisort fel-

Miquéu Montanaro az Ódry Színpadnál. A francia származású zenész 65 éves, felesége magyar, magyar zenekarral koncertezik: 2015-ben egy SZFE-s hallgató diplomamunkájaként egy zenei albumát dolgozta fel az Ódry Színpadon, a *Hej, a Titkos Egyetem* himnuszt feldolgozta saját szöveges verzióval

tartva, vagy éppen a fotóalanyomnak kellett a forgalom elé állnia, és többször is rendőrökkel kellett tárgyalnom a képek elkészítésének miértjéről. Az utóbbi történet Békési Zoltán fotózásakor is: a kép a Kossuth téren álló zászlótartó oszlopnál készült. A piros-fehér tereleszalaggal körbekötözött portréalanyomról már sikerült néhány képet készítenem, amikor észrevettem a szemem sarkából, hogy dúlva-fúlva, rohamléptekkel közelednek felénk a biztos urak. A ki-

Pillanatkép a kiállításról

Csatári Marianna otthonában, kekszsütés után. Adószakértő, kertész, 73 éves, a kultúra és művészetek szabadságát látja megtestesítve a színművészeti egyetemi polgárokból, akiket az egész családja támogatott, ő maga hetente vitt saját készítésű kekszet és saját termésű paradicsomot, diót, mogyorót a blokádban részt vevő diákoknak

sebb csapat úgy vett körül minket, mintha az ország első számú körözött személyei lennének, majd megkérdezték, hogy ez az úr miért van idekötve, és hogy hol van erre az engedélyünk. Természetesen nem volt, így ártatlan fotósként azt válaszoltam, hogy csak készítettünk pár képet, amit Zoltán azzal egészített ki, hogy ezzel üzenünk is a bent lévőeknek (és a Parlament felé mutatott). Szerencsére nem lett belőle probléma, és a sorozat is egy nagyon értékes képpel lett gazdagabb.

– A kiállításod részben közösségi finanszírozással valósult meg, viszont egyelőre nem látogatható személyesen. Milyen érzés úgy felrakni egy kiállítást, hogy a közönség nem láthatja?

– Vegyes érzéseim vannak. Elsősorban nagyon örülök, hogy elkészült, rengeteg munka van benne: sok utánajárás, tervezés és végül az installálás. Mindez persze nem jöhetett volna létre, ha nem segítenek a családtagjaim, a barátaim, az ismerőseim és a támogatóim, akik anyagilag vagy ki-ki a maga módján hozzájárultak a megvalósításához. Adománygyűjtést is szerveztem, hogy finanszírozni tudjam

a nyomtatásokat és az egyéb kiadásokat, és éppen annyi jött össze, amennyire szükségem volt. Ezúton is köszönöm! A megnyitót nem online, élő adásban tartottuk, hanem készítettünk egy rövidfilmet, így a kiállítás egy kerek egész művészeti alkotássá vált. A napokban tettük közzé a tárlat Facebook-oldalán a megtekinthetőséget, ami egyfajta körüljáró megoldással készült, így talán jobban bele tudja képzelni magát a térbe a szemlélő. Összességében örülök, hogy elkészült, és sajnálom, hogy élőben nem látogatható. Igyekeztünk pozitív és izgalmas benyomást kelteni ezekkel a videókkal, amikkel nyitáskor be lehet majd csalogatni az érdeklődőket.

A kiállítás Facebook-oldala: <https://www.facebook.com/SZFE-Szolidar%C3%ADt%C3%B3k-Fotografikus-Eszm%C3%A9nyk%C3%A9pei-fot%C3%B3ki%C3%A1ll%C3%ADt%C3%A1s-104539081693010>

Maga a kiállítás itt nézhető meg: <https://app.cloudpano.com/tours/W6Bcwfwjz3S?fbclid=IwAR3NzWZIZeIHTiexpAZqpLurDhVaivJWHAFPO08OUdZ4xTCct7MUBi49nNI>

Hollósi Laura

NÉVJEGY

HOLLÓSI LAURA (Nagyszalonta, 1972–) a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarán diplomázott angol–magyar szakon 1995-ben, 2000 óta Budapesten él. Filmes és képzőművészeti írásait különböző nyomtatott és online

szaklapok közölték (Metropolis, Filmtett, Filmkultúra). Legutóbb a 2015-ben megjelent The Cambridge Encyclopedia of Stage Actors and Acting című angol nyelvű színészlexikon egyik társszerzőjeként publikált.